Муниципальное общеобразовательное бюджетное учреждение
средняя общеобразовательная школа с.Нугуш
муниципального района Мелеузовский район
Республики Башкортостан

РАССМОТРЕНО	СОГЛАСОВАНО	УТВЕРЖДАЮ
на заседании ШМО Протокол № 1 «27» августа 2020г.	Зам.директора по УР ________ Занкина Н.В. «28» августа 2020г.	Директор МОБУ СОШ с.Нугуш ________ Габбасова Г. Ш. Приказ № 83 от 28.08.20 «28» августа 2020г.

Рабочая программа
по литературному чтению на родном (башкирском) языке
для 1 – 4 классов
Уровень образования: начальное общее образование
Срок реализации: 2020-2024гг.

Составители:
учителя башкирского языка и литературы
Габбасова Р.М.
Ямансарина М.Д.

2020

I.Уҡыу предметын үҙләштереүҙең планлаштырылған һөҙөмтәләре.

Шәхси һөҙөмтәләр:

- бала үҙен Башҡортостандың һәм Рәсәйҙең бер вәкиле итеп күҙаллай, уларҙың тарихына, мәҙәниәтенә битараф булмаған шәхес булып үҫергә тырыша;
- рус телендә алған белемдәрен башҡорт телен өйрәнгәндә уларҙы сағыштырыу нигеҙендә ҡуллана белә башлай;
- төрлө аралашыу осраҡтарында ололар һәм тиҫтерҙәре менән тейешле этикет ҡағиҙәләрен һаҡлап, ыңғай мөнәсәбәттә эш итә белә башлай.

Метапредмет һөҙөмтәләре:

- бирелгән темаға диалог ҡора ала, һорауҙарға ҡыҫҡа йәки тулыһынса асыҡлап яуап ҡайтара белә. Диалогты башлай йәки дауам итеп алып китә ала;
- алдан әҙерләнеп йәки әҙерлекһеҙ тексты етеҙ, аңлы рәүештә һәм тасуири уҡый ала. Тексттың йөкмәткеһен ҡыҫҡаса йәки ентекләп, йәиһә һайлап алып һөйләп бирә ала;
- уҡыу мәсьәләләрен сискәндә туған телдә төрлө сығанаҡтарҙан кәрәкле мәғлүмәттәрҙе табып, тейешенсә ҡуллана белә;
- бер нисә предметты йәки күренеште ябай ғына рәүештә сағыштырып, телдән һәм яҙып һүрәтләй ала;
- әҙәби әҫәр йәки сюжетлы һүрәт буйынса бирелгән темаға үҙенең тормош тәжрибәһенә таянып, кескәй генә текст (инша) яҙа белә;
- башҡарған проект эше тураһында телдән отчет бирә, йәки презентация һ.б. буйынса һөйләй ала.

Предмет һөҙөмтәләре:

- башҡорт телендә әйтелгәнде тыңлап аңлай;
- һөйләү һәм яҙма телмәрҙең айырмаларын белә;
- телмәр этикетын һаҡлап һаулыҡ һораша, хушлаша, ғәфү үтенә, рәхмәт әйтә, ниндәйҙер үтенес менән мөрәжәғәт итә белә;
- тексты төрҙәре буйынса (уҡып-өйрәнеү тексы, фәнни-популяр, әҙәби текстар) айыра белә;
- тексты өлөштәргә бүлеү, уларҙы исемләү өҫтөндә үҙ аллы эшләй белә;
- текстҡа план төҙөп, план буйынса уның йөкмәткеһен һөйләй белә;
- башҡортсанан рус теленә йәки, киреһенсә ,рус теленән башҡорт теленә тәржемә итә ала;
- төрлө телмәр эшмәкәрлегендә (тыңлау, һөйләү, уҡыу, яҙыу) үҙ эшен баһалау, кәрәк булһа, хатаһын төҙәтә белеү эштәрен үтәй ала;
- проект эштәрен башҡарғанда мәғлүмәтте үҙгәртә, сағыштыра, һуңында һығымта яһай белә.

II. Уҡыу предметының йөкмәткеһе.

I класта һөйләү телмәренең предмет йөкмәткеһе белем биреү һәм тәрбиәүи маҡсаттарға, шулай уҡ башланғыс класс уҡыусыларының йәш үҙенсәлектәренә тап килә һәм өс этаптан тора:

1. **Әлифбаға тиклемге осор (17 сәғәт)**

Танышыу. Минең мәктәбем. Минең яратҡан уйындарым, уйынсыҡтарым. Беҙ һанарға өйрәнәбеҙ. Ниндәй төҫ матур? Йәшелсәләр. Емештәр. Магазинда. Ҡоштар. Тән өлөштәре. Көн режимы. Мин һәм минең ғаиләм. Кейем-һалым. Аяҡ кейемдәре. Йәйге һәм ҡышҡы кейемдәр. Йорт хайуандары һәм ҡоштары. Ҡырағай хайуандар. Ҡыш. Яңы йыл. Ҡышҡы уйындар.

2. **Әлифба осоро. (6 сәғәт)**
   Яңы йыл. Тән өлөштәре. Гигиена. Спорт.
   Йыл миҙгелдәре

3. Әлифбанан һуңғы осор. (10 сәғәт)Башҡортостандың күренекле шағирҙары һәм яҙыусылары ижады менән танышыу: Ф. Рәхимғолова, М. Ишбулатов, С. Муллабаев, М. Ғафури, Г. Ғәлиева, Ж. Кейекбаев, М. Кәрим, З. Биишева, К. Кинйәбулатова, А. Игебаев, Р. Ғарипов. Минең яратҡан әкиәттәрем. Еңеү көнө. Башҡортостандың ҙур ҡалалары. Ғаилә байрамдары. Бүләктәр. Яратҡан шөғөләм. Спорт төрҙәре һәм уйындары. Минең дуҫтарым. Яратҡан миҙгелем. Һауа торошо.

II класта һөйләү телмәренең предмет йөкмәткеһе белем биреү һәм тәрбиәүи маҡсаттарға, шулай уҡ башланғыс класс уҡыусыларының йәш үҙенсәлектәренә тап килә.

Танышыу.-2 сәғәт. Хәлдәрең нисек? Бөгөн кем дежур?

Һандар. -4 сәғәт. Һанайыҡ әле. Һиңә нисә йәш? Нисәнсе? һорауы Аҙна көндәре менән ьанышыу.

Башҡортостан .- 6 сәғәт. Мин Башҡортостанда йәшәйем. Мин Өфөлә йәшәйем. Мин ҡалала /ауылда йәшәйем. Өфөлә экскурсияла.

Ғаилә.-2 сәғәт. Мин һәм минең ғаиләм. Кем булып эшләй?

Тән өлөштәре.**-2 сәғәт**. Дауаханала.

Аҙыҡ – түлек магазинында.- 6 сәғәт. Емеш – еләк. Йәшелсәләр. Иртәнге аш. Төшкө аш. Һауыт-һаба. Хаҡы күпме?

Мине уратып алған донъя. – 6 сәғәт. Беҙҙең фатир. Минең бүлмәм. Ҡала урамында. Беҙҙең өй.

Йыл миҙгелдәре.-6 сәғәт. Ҡар яуа. Яҙ килә. Йәмле йәй. Минең йәйге ялым.

III класта һөйләү телмәренең предмет йөкмәткеһе белем биреү һәм тәрбиәүи маҡсаттарға, шулай уҡ башланғыс класс уҡыусыларының йәш үҙенсәлектәренә тап килә.

Танышыу. – 2 сәғәт. Таныш булығыҙ. Һин ҡайҙан?

Минең мәктәбем. – 3 сәғәт. Мәктәбем. Аҙнала нисә көн? Башҡорт теле дәресендә.

Минең республикам. – 7 сәғәт. Башҡортостаным – илем. Гүзәл баш ҡалам. Өфөлә экскурсияла. Дуҫлыҡ монументы. Салауат Юлаев һәйкәле. Тыуған яҡты өйрәнеү музейы. Мәскәү – Рәсәйҙең баш ҡалаһы.

Мин һәм минең ғаиләм. – 6 сәғәт. Олоно оло ит, кесене кесе ит. Минең шәжәрәм. Ғаилә байрамы. Минең шөғөлөм. Тыуған көн. Әҙәп ҡағиҙәләре.

Мин һәм минең дуҫтарым. – 3 сәғәт. Яратҡан уйынсығым. Атайҙар байрамы. Әсәйҙәр байрамы.

Мине уратып алған донъя. – 13 сәғәт. Нимә ул тәбиғәт. Тауҙар илендә. Төйәгемдә йылғалар күп. Дарыу үләндәре. Ҡыр хайуандары. Ҡанатлы дуҫтар. Йәйге хәтирәләр. Атлай тышта көҙ. Көҙгө байлыҡ. Беҙҙең яҡта ҡыш. Бына яҙ ҙа етте. Яҙғы байрамдар. Еңеү байрамы.

IV класта һөйләү телмәренең предмет йөкмәткеһе белем биреү һәм тәрбиәүи маҡсаттарға, шулай уҡ башланғыс класс уҡыусыларының йәш үҙенсәлектәренә тап килә.

Танышыу. – 2 сәғәт. Татлы һүҙ йән аҙығы**.**

Мәктәптә. – 5 сәғәт. Тәнәфестә. Китапханала. Дәрестән тыш түңәрәктә.

Тыуған ил.-7 сәғәт. Нимә ул Ватан. Башҡорт йыры һәм бейеүе. Башҡортостандың ауыл – ҡалалары, йылға-күлдәре, тау-урмандары, халҡы. Шүлгәнташ мәмерйәһе. Шихандар. Башҡортостан рәссамдары.

Шәжәрәнде беләһеңме- 6 сәғәт. Исем серҙәре. Башҡорт исемдәре, фамилиялары. Үҙем тураһында.

Кеше һәм уның һаулығы. – 4 сәғәт. Сынығыу. Ауырыған кешегә ярҙам күрһәтеү. Врачҡа мөрәжәғәт итеү.

Башҡортостан мәҙәниәте. – 6 сәғәт. Театрҙар. Музейҙар. Башҡорт йырсылары, композиторҙар, рәссамдар.

Телмәр үҫтереүгә – 3 сәғәт, тикшереү эшенә – 1 сәғәт бүленә.

III.Тематик планлаштырыу

1-се класс	
Әлифбаға тиклемге осор.	15
Әлифба осоро.	6
Әлифбанан һуңғы осор.	12
2-се класс	
Танышыу.	2
Һандар.	4
Башҡортостан.	6
Ғаилә.	2
Тән өлөштәре.	2
Аҙыҡ – түлек магазинында.	6
Мине уратып алған донъя.	6
Йыл миҙгелдәре.	6
3-сө класс	
Танышыу.	2
Минең мәктәбем.	3
Минең республикам.	7
Мин һәм минең ғаиләм.	6
Мин һәм минең дуҫтарым.	3
Мине уратып алған донъя.	13
4-се класс	
Танышыу.	2
Мәктәптә.	5
Тыуған ил.	7
Шәжәрәңде беләһеңме?	6
Кеше һәм уның һаулығы.	4
Башҡортостан мәҙәниәте.	6
Телмәр үҫтереү, тикшереү эше.	4

Прошито, пронумеровано
и скреплено печатью
13 листов
Директор
МОБУ СОШ с. Нугуш

Габбасова Г.Ш.

МОБУ СОШ
с.Нугуш
муниципального района
Мелеузовский район РБ